

EGÉSZSÉGÜGYI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA

I. RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK

A) KOMPETENCIÁK

1. Források használata és értékelése

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.1 Egészséggel kapcsolatos fogalmak gyűjtése	Legyen képes válaszolni a forrás tartalmára vonatkozó egyszerű kérdésekre.	
1.2 Különböző típusú forrásokból származó információk összevetése	Legyen képes különbséget tenni egymástól eltérő tartalmú leírások között.	
1.3 Képi források megadott szempontok szerinti értelmezése	Legyen képes a képi források leírására megadott szempontok szerint. Legyen képes a képi forrásokat megfelelően csoportosítani.	
1.4 Részletek iránti érzékenység	Legyen képes összefüggések meglátására, ok-okozati összefüggések elmagyarázására.	Legyen képes összefüggések meglátására, ok-okozati összefüggések elmagyarázására.
1.5 Érvekkel alátámasztott vélemény kialakítása az egészségügy területén	Legyen képes érvekkel alátámasztott véleményének bemutatására.	

2. Szakkifejezések alkalmazása

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.1 Egészséggel, betegséggel kapcsolatos fogalmak azonosítása, helyes használata	Legyen képes az egészséggel kapcsolatos fontosabb fogalmakat meghatározás alapján felismerni. Legyen képes alkalmazni az emberi test felépítésével és működésével kapcsolatos szakszerű leírást. Legyen képes egy témához vagy korcsoporthoz kapcsolódó fogalmakat kiválasztani.	

3. Humánus szemlélet

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
3.1 Egészséggel, betegséggel kapcsolatos humánus szemlélet kialakítása	Legyen képes az emberrel kapcsolatosan a humánus, empátikus szemlélet közvetítésére.	

4. Összefüggések bemutatása

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
4.1 Egészség, egészségkultúráltság	Legyen képes az egészségi állapottal kapcsolatos jelenségek problémaközpontú bemutatására. Legyen képes bemutatni az egészség és az egészségkultúráltság összefüggéseit.	Legyen képes bemutatni az egészség és az egészségkultúráltság összefüggéseit.

B) TÉMAKÖRÖK

A középszintű szóbeli vizsgán a számon kérhető követelmények a kerettantervben meghatározott tantárgyi követelmények alapján kerültek megfogalmazásra. Az emelt szintű vizsga írásbeli és szóbeli tételai a középszintű vizsga követelményeit és az összefüggések konkrét felismerését várja el a vizgázótól.

1. Egészségtan

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.1 Egészségkultúráltság	Ismertesse az egészségkultúra lényegét, alapfogalmait, elemeit. Határozza meg az egészségkultúra fejlesztéséhez szükséges tényezőket. Ismertesse az egészségi állapotot befolyásoló tényezőket. Értelmezze az egyén kultúráltsága és az egészségi állapot közötti kapcsolatot.	
1.2 Az egészség értékjellege	Értelmezze és jellemezze az egészséget, mint dinamikus egyensúlyi állapotot. Értelmezze a „pozitív” egészségfogalmat. Mutassa be a család egészsége és az utódvállalás közötti kapcsolatot. Magyarázza meg az egészségi állapot és az azt befolyásoló tényezők közötti összefüggést.	Értelmezze a holisztikus egészségszemléletet. Magyarázza meg az egészségi állapotot és az azt befolyásoló tényezők közötti összefüggést.
1.3 Az egészséges életvitel	Mutassa be a személyi higiéné szerepét a társas kapcsolatokban, valamint a betegségek megelőzésében. Jellemezze a külső megjelenés és az egyén belső világának összefüggéseit. Magyarázza meg a tisztaság és az testápolás jelentőségét az egészség megőrzése szempontjából. Ismertesse a megfelelő haj-, száj-, fog-, kéz- és lábápolás fontosságait. Ismertesse a nemi szervek tisztán tartását, a menstruáció alatti higiéné jelentőségét. Jellemezze az alkalomhoz illő kozmetikákat. Ismertesse az egészséges táplálkozás és öltözködés fontosságát az egészség	Értelmezze az egészséges életvitellel és életmóddal kapcsolatos alapvető értékeket. Magyarázza el, hogy másoknak hogyan lehet segítséget nyújtani egészségük megőrzésében és fejlesztésében.

	<p>megőrzésében. Magyarozza meg a testtartás és a rendszeres testedzés jelentőségét a mindennapi életben és a foglalkozási helyzetekben. Mutassa be az egészséges és harmonikus életvezetést.</p>	
1.4 Az egészség fenntartását hátrányosan befolyásoló tényezők	<p>Ismertesse a betegségek kialakulását és a megelőzési lehetőségeket. Ismertesse a védőoltás és a szűrővizsgálatok fontosságát az egészség megőrzésében. Ismertesse a természetes gyógymódokat. Mutassa be a gyógyszerformákat és beszéljen az alkalmazási módjukról.</p>	Ismertesse az egészséget veszélyeztető tényezőket. Mutassa be a betegségek kialakulását és az elkerülésüket célzó magatartást.
1.5 Egészségre káros szenvedélyek	<p>Jellemezze az egészségre káros szenvedélyeket. Magyarozza meg az egyes drogok hatását az ember egészségi állapotára, különös tekintettel testi, szellemi és szociális szempontból. Ismertesse a káros szenvedélyekhez kapcsolódó megelőzési és segítségnyújtási formákat.</p>	
1.6 Vészhelyzetek elhárítása, elsősegélynyújtás	<p>Ismertesse a vészhelyzeteket és az ebből eredő leggyakoribb sérüléseket. Ismertesse a sérültek elsősegélyszintű ellátásának alapelveit és módjait. Magyarozza el az eszméletlenség állapotát. Mutassa be a stabil oldalfektetést. Ismertesse a gyakoribb mérgezéseket és a rosszullétre utaló tüneteket. Értelmezze és jellemezze az újraélesztés ABC-jét.</p>	

2. Emberi test

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.1 Az ember az ökoszisztéma része	<p>Határozza meg az ember helyét és szerepét az ökoszisztémában. Ismertesse az ember és környezete kölcsönhatásait, valamint a holisztikus szemlélet alapelveit.</p>	
2.2 Az emberi test főbb szerkezeti elvei	<p>Ismertesse az emberi test jellemzőit: a kétoldali szimmetriát, a szelvényezettséget, a test síkjait és irányait.</p>	
2.3 Mozgásrendszer	<p>Jellemezze a csontvázrendszert és az ízületeket. Ismertesse a végtagok főbb csontjait és ízületeit. Ismertesse a törzs és a koponya főbb csontjait és ízületeit.</p>	<p>Magyarozza meg a mozgásrendszer felépítése és működése közötti összefüggéseket. Magyarozza meg az életmódnak az ízületekre gyakorolt hatását.</p>

	Jellemezze az izomrendszert.	
2.4 Keringési rendszer	<p>Ismertesse a vér alkotóelemeit. Jellemezze az erek fajtáit és működésüket. Ismertesse a vércsoportokat és az RH faktort. Mutassa be a szív felépítését és működését. Jellemezze a nyirokrendszert. Ismertesse az életmódnak a keringési szervekre gyakorolt hatását.</p>	<p>Ismertesse a vér alkotóinak kóros elváltozásait. Ismertesse a szív működés szabályozását és leggyakoribb kóros elváltozásait. Mutassa be a vérárvadás folyamatát és jelentőségét. Ismertesse az életmódnak a keringési szervekre gyakorolt hatását.</p>
2.5 Légzőrendszer	<p>Ismertesse a légzőrendszer felépítését és magyarázza el a működését. Értelmezze a légzés mechanizmusát és szabályozását.</p>	<p>Ismertesse az életmód és a légzőrendszer elváltozásai közötti összefüggéseket. Ismertesse a keringési rendszer és a légzőrendszer működése közötti összefüggést.</p>
2.6 Emésztőrendszer	<p>Magyarázza el a tápanyagok, vitaminok és enzimek szerepét az emésztésben. Ismertesse az emésztőrendszer felső szakaszának részeit és működését. Ismertesse az emésztőrendszer középső szakaszának részeit és működését. Ismertesse a máj, a hasnyálmirigy felépítését és működését. Mutassa be az emésztőrendszer alsó szakaszát és magyarázza el működését. Ismertesse a hashártya részeit és működését.</p>	<p>Magyarázza el a táplálkozás, az életmód és az emésztőrendszer elváltozásai közötti összefüggéseket.</p>
2.7 Vizeleti szervek	<p>Ismertesse a vizeletkiválasztó rendszer felépítését és működését. Mutassa be a vese szerkezetét és felépítését.</p>	<p>Magyarázza meg a vizelet összetétele és a betegségekre utaló jelek közötti kapcsolatot. Magyarázza el az elsődleges és a másodlagos vizeletképzést.</p>
2.8 Szaporodás szervrendszere	<p>Magyarázza el az elsődleges és a másodlagos nemi jellegét. Ismertesse a férfi és női nemi szervek felépítését és működését.</p>	<p>Ismertesse a szaporodás élettanát.</p>
2.9 Idegrendszer	<p>Ismertesse az idegműködés alapfogalmait. Rajzolja le a gerincvelő keresztmetszetét és nevezze meg részeit. Sorolja fel az agyidegeket és feladatukat.</p>	<p>Sorolja fel az idegrendszer leggyakoribb, az élettanitól eltérő elváltozásait. Röviden vázolja a gerincvelő, az agyvelő felépítését működését.</p>
2.10 Érzékszervek	<p>Ismertesse a látószerve felépítését és működését. Ismertesse a bőr, valamint az emlő élettani szerepét és működését. Ismertesse a halló- és egyensúlyozószerv felépítését és működését. Ismertesse a szagló és ízlelőszerv felépítését és működését.</p>	

3. Általános és személyiséglélektan

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
3.1 Általános lélektan fogalma, tárgya és jelentősége	Határozza meg a lélektan fogalmát, tárgyát és helyét a tudományok rendszerében.	
3.2 Érzékelés és az észlelés	Mutassa be a megismerési folyamatokat. Ismertesse az érzékelés az észlelés fogalmát és fiziológiai alapjait. Magyarázza meg a tér és nagyság, észlelés konstanciákat, valamint a mozgás és az idő észlelés sajátosságait. Ismertesse a fájdalom percepcióját. Jellemezze az érzéki csalódásokat.	
3.3 Figyelem, álom	Ismertesse a figyelem fogalmát, fajtáit és tulajdonságait. Jellemezze az alvás fázisait. Jellemezze a különböző tudati állapotokat.	
3.4 Tanulás	Jellemezze a különböző tanulási formákat.	
3.5 Emlékezés, képzelet	Értelmezze az emlékezés fogalmát és folyamatát. Magyarázza meg a felejtés okait és az emlékezés zavarait.	
3.6 Gondolkodás, intelligencia, kreativitás	Ismertesse a gondolkodás fogalmát és folyamatát. Jellemezze a problémamegoldó gondolkodást és annak fázisait. Magyarázza el az intelligencia, valamint a kreativitás lényegét és jellemzőit. Vázolja fel az intelligencia mérésére alkalmazható módszereket.	
3.7 Motiváció	Vázolja fel és jellemezze a szükségletek hierarchiáját. Értelmezze az érzelmi és a szociális motívumokat.	
3.8 Érzelem	Magyarázza el az érzelmi állapot lényegét és fiziológiáját. Ismertesse az érzelmek osztályozását. Ismertesse a félelem típusait. Jellemezze az érzelem zavarainak okait és megnyilvánulási formáit.	
3.9 Személyiség - temperamentum, jellem	Ismertesse a személyiséglélektan fogalmait. Jellemezze a személyiségtipológiákat. Mutassa be az emberi viselkedést kialakító tanulási alapelveket (késztetés, vezető inger, válasz, megerősítés). Ismertesse az érett és éretlen személyiség kritériumait.	

4. Fejlődéslélektan és szocializáció

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
4.1 Fejlődéslélektan fogalma és	Ismertesse a fejlődés menetét és	Mutassa be a személyiség éréseinek és

törvényszerűsége	<p>alapfogalmait. Határozza meg az érés és fejlődés törvényszerűségeit. Ismertesse az emberi pszichikum fejlődésének folyamatát. Jellemezze az életkori szakaszokat.</p>	fejlődésének biológiai, pszichés és szociális összefüggéseit.
4.2 A szenzoros és a kognitív mechanizmusok fejlődése	<p>Ismertesse a mozgástér szerepét, valamint a szenzomotoros fejlődés menetét. Ismertesse a verbális és a nonverbális kommunikáció fejlődését. Jellemezze a gyermeki világgépet, a gondolkodás fejlődését és a beszédfejlődés menetét. Ismertesse az énkép és az éntudat fejlődésének menetét.</p>	
4.3 Tanulás, mint viselkedésmódosulás	Jellemezze a tanulás viselkedésmódosító szerepét.	
4.4 Érzelmi és akarati élet fejlődése	<p>Magyarázza el az érzelmi- és akarati fejlődést és ezek összefüggéseit. Jellemezze a korai anya-gyermek és apa-gyermek kapcsolatot és annak jelentőségét. Ismertesse a pszichoszexuális fejlődés folyamatát. Értelmezze a játék, a rajz és a mese szerepét a fejlődésben.</p>	
4.5 Életkorok szerinti fejlődés	<p>Jellemezze a születés előtti fejlődést. Jellemezze az újszülött- és csecsemőkor fejlődéslélektanát. Ismertesse a kisgyermek és az óvodás pszichés tulajdonságait. Ismertesse a kisiskoláskor, a prepubertáskor, a serdülőkor és az ifjúkor pszichés jellemzőit. Ismertesse a felnőttkor, az öregkor és aggkor pszichés jellemzőit. Jellemezze a férfi és a női szerep kialakulását.</p>	

5. Gondozástan

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
5.1 Gondozás mint integrált tevékenység és az egyedfejlődés szakaszai	<p>Jellemezze az egyedfejlődés szakaszait. Értelmezze a gondozás fogalmát, formáit és folyamatát. Határozza meg a mentális, szociális és egészségügyi gondozás kapcsolódási pontjait.</p>	
5.2 Szülők leszünk	<p>Ismertesse a pozitív és a negatív családtervezés jelentőségét. Ismertesse a modern fogamzásgátlás eszközeit és módjait. Ismertesse a terhes nő életmódját és a</p>	

	<p>terhes-gondozás célját és feladatát. Magyarázza el a családközpontú szüléset lényegét, a szülést és a születést.</p>	
5.3 Újszülött a családban	<p>Ismertesse az egészséges újszülött jellemzőit. Ismertesse az újszülöttkori átmeneti működészavarokat. Ismertesse az újszülött ellátását. Határozza meg az újszülött egészséges fejlődéséhez szükséges feltételeket. Magyarázza el a szoptatás (anyatejes táplálás) fontosságát.</p>	
5.4 Az első év	<p>Jellemezze az egészséges csecsemő élettani sajátosságait. Ismertesse a testi, szellemi és szociális fejlődés sajátosságait. Ismertesse a természetes, vegyes és mesterséges táplálás jellemzőit. Magyarázza el az elválasztás helyes menetét. Ismertesse a beteg csecsemő ápolásának elveit.</p>	
5.5 A kisdédkor	<p>Jellemezze az 1-3 éves kisgyermek fejlődési sajátosságait. Magyarázza el a kisgyermek fűrésztésének és öltöztetésének a menetét. Ismertesse a helyes szokások kialakításának folyamatát. Jellemezze a kisgyermek optimális fejlődését elősegítő tényezőket.</p>	
5.6 Óvodáskor	<p>Mutassa be az óvodáskorú gyermek fejlődési sajátosságait. Magyarázza meg az iskolaérettség kritériumait.</p>	
5.7 A kisiskolás gyermek	<p>Ismertesse a helyes életmód kialakítását kisiskoláskorban. Jellemezze a kisiskoláskorú gyermek fejlődési sajátosságait. Értelmezze a megváltozott emberi kapcsolatok alakulását kisiskolás korban. Ismertesse a biztonságos élet és közlekedés feltételeit.</p>	
5.8 A serdülőkor	<p>Ismertesse a prepubertás- és a pubertáskor élettani és életkori sajátosságait. Értelmezze a mozgás fontosságát az egészség megőrzésében. Mutassa be a társas kapcsolatok jellemzőit és problémáit. Ismertesse a pozitív viselkedési mintákat.</p>	
5.9 Ifjúkor	<p>Jellemezze az ifjúkor élettani és életkori sajátosságait.</p>	

	<p>Értelmezze az egészséges életvitelt. Magyarázza meg a higiéné szerepét a társkapcsolatokban, valamint a nemi betegségek megelőzésében. Jellemezze az ifjúkori célokat és feladatokat. Ismertesse a rákszűrés fontosságát és formáit.</p>	
5.10 Felnőttkor	<p>Jellemezze a felnőttkor szakaszait. Fogalmazza meg a fittség és az aktív élet jelentőségét.</p>	
5.11 Időskor	<p>Jellemezze az időskor szakaszait és az öregedéssel összefüggő változásokat. Ismertesse az idősek gondozási lehetőségeit és az idős emberek életmódját. Fogalmazza meg a haldoklás, a halál és a gyász hatását a családra.</p>	

6. Kommunikáció

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
6.1 Kommunikáció alapfogalmai, dinamikus alapelvei, törvényszerűségei	Ismertesse a kommunikációs alapfogalmakat.	
6.2 Kommunikációs zavarok	Ismertesse a kommunikációs zavarokat. Mutassa be a kommunikációs zavarok leküzdésének lehetőségeit.	
6.3 Verbális és nonverbális csatornák	Mutassa be a verbális és nonverbális kommunikáció viszonyát.	
6.4 Az érintkezés kultúrája	Magyarázza el a metakommunikációs jelzéseket. Ismertesse a társas érintkezés szabályait.	